

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Національна академія правових наук України

**ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО В СИСТЕМІ
МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ:
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ**

Матеріали «круглого столу»

(Харків, 4 грудня 2015 року)

За загальною редакцією *А. П. Гетьмана*

Харків
«Право»
2015

УДК 349.6
ББК 67.307
Е45

*За зміст та якість матеріалів
відповідальність несуть автори публікацій*

Екологічне право в системі міждисциплінарних зв'язків: методологічні засади : матеріали «круглого столу» (Харків, 4 груд. 2015 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 2015. – 344 с.

ISBN 978-966-458-918-2

Збірник містить тези наукових доповідей учасників «круглого столу», що відбувся у м. Харкові 4 грудня 2015 р.

Розраховане на науковців, фахівців у галузі права, студентів юридичних вищих навчальних закладів та всіх, хто цікавиться питаннями екологічного, земельного та аграрного права України.

УДК 349.6
ББК 67.307

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2015
ISBN 978-966-458-918-2 © Офортлення. Видавництво «Право», 2015

ства). Крім того, вузько з точки зору забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя найбільшої правової охорони потребують населені пункти, де санітарні норми повинні бути суворішими. Тому доцільність диференціації вимог до повітря, ґрунтів, вод тощо у населених пунктах і територіях є виправданою.

Отож правове забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя територій і населених пунктів потребує вдосконалення у частині наведених проблемних аспектів.

Список використаної літератури:

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я : затв. Постановою Верховної Ради України №2802-ХІІ від 19 листопада 1992 р.; станом на 2 серпня 2014 р. Законодавство України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/2801-12>.

2. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24 лютого 1994 р. №4004-ХІІ; за станом на 26 квітня 2014 р. Законодавство України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/rada/show/4004-12>.

3. Экологическое право : учеб. пособие / С. А. Балашенко [и др.]; под ред. Т. И. Макаровой, В. Е. Лизгаро. – Минск : БГУ, 2008. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.law.bsu.by/pub/25/7548-1.pdf>.

Павлова Ольга Володимирівна
аспірантка кафедри екологічного права
Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ВИМОГА ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Необхідність екологізації громадянського суспільства та самої громадськості полягає у тому, що Україна перебуває у вирі глобалізаційних процесів. Слушною є думка А. П. Гетьмана, що реалії сьогодення вимагають створення нової «екологічної цивілізації», яка вимагатиме подолання споживчої парадигми функціонування суспільства та формування нових якостей людини в екологічних правовідносинах.

Для того, щоб відповідати принципам громадянського суспільства учасники правовідносин повинні активно сприяти громадським формуванням у формі: добровільних організацій, груп соціальної дії та самопомоги. Соціально уразливі групи повинні мати можливість навчитися, як одержувати доступ до суспільного і політичного прийняття рішень, з метою ефективного захисту своїх інтересів за допомогою консультування, витребування чи координації.

На думку І. М. Синякевича, нині виникає потреба у екологізації саме суспільного розвитку, яка повинна охоплювати всі сфери людського буття, які спричинені глобальними екологічними загрозами. Науковець розглядає екологізацію суспільного розвитку як об'єктивний процес протидії глобальним екологічним загрозам в екологічній, економічній, соціальній і духовній сферах; процес трансформації споживацької ментальності земної спільноти в природоошадну, а економічних інструментів — в інструменти екологічної політики. Тому громадянське суспільство потребує концептуальних змін у розвитку та розумінню екологічних проблем, екологічної освіти та ін.

Варто відзначити, що сучасна практика формування громадянського суспільства і становлення його інститутів в Україні вказує на значні деформації, що виникають у процесі розвитку. Нове регулювання участі громадськості повинне передбачати детальну та чітку процедуру, яка б охопила питання, визначені Орхуською конвенцією, разом зі змістом та формою повідомлення громадськості, часовими рамками для консультацій, доступом до проектної документації, формою консультацій з громадськістю, участю громадськості в екологічному дозвільному процесі та іншими питаннями.

Громадянське суспільство загалом приймає активну участь у формуванні та реалізації екологічних інтересів та вирішенні екологічних проблем, шляхом доступу до інформації, доступу до правосуддя та безпосередньої участі в процесі прийняття екологічно значимих рішень. Основним викликом міжнародної спільноти залишається забезпечення екологічної рівноваги та сталого розвитку як у власній державі, так і на рівні світової спільноти, у чому українська громадськість повинна брати активну участь.

Повага до природи визнана однією з фундаментальних цінностей у Декларації тисячоліття ООН. Її формує екологічна культура, духовність,

свідомість. Дослідження національної екологічної політики України, її аспектів, дають змогу відзначити, що Україна має значний еколого-культурний потенціал, який може бути реалізований завдяки активній міжнародній співпраці з прикордонними країнами.

Тому питання екологізації громадянського суспільства на сучасному етапі розвитку людства повинне регулювати вплив його діяльності на довкілля. Екологічна освіта, виховання і культура громадян визначають не лише сутність держави, але й благополуччя та здоров'я нації. Нове регулювання участі громадськості повинне передбачати детальну та чітку процедуру, яка б охопила питання, визначені Орхуською конвенцією, разом зі змістом та формою повідомлення громадськості, часовими рамками для консультацій, доступом до проектної документації, формою консультацій з громадськістю, участю громадськості в екологічному дозвільному процесі та іншими питаннями.

Радишевська Зоряна Михайлівна
аспірантка кафедри трудового,
екологічного та аграрного права
Юридичного інституту
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ПРИНЦИПУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

На кінці XX століття загострилася боротьба за природні ресурси, відбулося розшарування світу за доходами, істотно збільшилися масштаби зuboжіння населення. В результаті світ зіткнувся з проблемою необхідності формулювати, по суті, нову модель розвитку цивілізації, яка могла б протистояти майбутній соціально-політичній, економічній та екологічній кризі.

Завдяки турботам вчених ідея необхідності гармонізувати взаємовідносини між людьми і природою була сприйнята багатьма політиками і державними діячами. Офіційно вона в документах ООН отримала термін «сталого розвитку» («надійного розвитку»).

Під принципом (від лат. *principium* — початок — основа) в науковій літературі розуміють основне початкове положення якої не будь теорії,